

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבי משכן אבנה

פרשת פינחס תשפ"ד 004

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה יז ע"ב)

ספר מלחמת ה'

כתיב (במדבר כא, יד) "עלֵךְ וְאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחַמַת ה' אֶת־הַנְּחָלִים אֲרָנוֹן".
ופרש"י על אתר וז"ל, כשמספרים נסים שנעשו לאבותינו, יספרו את והב וג"ו עכ"ל. ולפי פירושו מדוקדק היטב "יאמר", ולא כתוב "יכתב".^א

אולם באבן עזרא (שם) כתב, וז"ל ספר היה בפני עצמו, ושם כתוב מלחמות ה' בעבור יראיו, ויתכן שהיה מימות אברהם, כי ספרים רבים אבדו, ואינם נמצאים אצלנו, כדברי נתן ועדו ודברי הימים למלכי ישראל, ושירות שלמה ומשליו עכ"ל. ועין עוד בדבריו על הכתוב (שמות יז, יד) "כתב זאת זכרון בספר".^ב

והרמב"ן (שם) כתב, וז"ל ודרך הפשט בספר מלחמות ה', שהיו בדורות ההם אנשים חכמים כותבים ספר המלחמות הגדולות, כי כן בכל הדורות, ובעלי הספרים היו נקראים מושלים, שנושאים בהם משלים ומילצות.^ג והנצחונות הנפלאים בעיניהם, מיחסים המלחמות ההם לה', כי לו המה באמת עכ"ל.^ד

ובמושב זקנים (שם) כתב, וז"ל פירש הרי"ח, זהו ספר ואלה הדברים, שיש בו מלחמות ונצחונות של ישראל, כגון (דברים, ב, יב) "וּבְשַׁעֲרֵי יְשֻׁבֵי הַחַרְיִם לְפָנֶיךָ וּבְנֵי עֲשׂוֹ יִרְשׁוּם וּגְוֹ", וכן (שם, שם, כג) "כִּפְתָרִים הַיְצָאִים מִכְּפֹתֶיךָ הַשְּׂמִיךְ וּגְוֹ".

עוד כתב (שם), ד"א "בספר מלחמות ה'", דורשת הגמרא (קידושין ל: על סיפא דקרא "אֶת־הַבְּסוּפָה") אלו שני ת"ח שנושאים ונותנים בדברי תורה ומתלחמים זה בזה על 'ספר' עכ"ל. וזהו תורת בבל, שהיא מקל חובלים, דלא כתורת א"י, שהיא מקל נועם.^ה ועין מו"ק (כה:) וברש"י שם, ד"ה ספר מלחמות. ובבן יהודיע שם.

ובספר בית יצחק על אתר כתב (בשם מו"ה ר' אריה לייב מבילירטוק) וז"ל הספר הזה (שמות) נקרא ספר מלחמות ה', משום דכתיב בו (שמות יד, יד) "ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרֹשׁוּן", ובסוף בשלח (יז, טז) כתיב ג"כ "מִלְחָמָה לָהּ בְּעַמְלֶךָ וּגְוֹ", ובמעשה העגל היה ג"כ ענין מלחמה בעבור

^א עין בהכתב והקבלה (דברים כד, א) וז"ל וכן יאמר בספר מלחמות ה' פי' כאשר יספרו אנשים ספורי מלחמת ה' והנסים שנראו בהם (ע"ש רש"י), כי אם ה' מלת בספר שם לאותו דבר שכותבין עליו לא יצדק מלת יאמר כ"א מליצת כתיבה וכ"ו ע"ש.

^ב וז"ל ואיננו אתנו כאשר אין לנו ספר הישר, ומדרש עדו, ודברי הימים למלכי ישראל, וספרי שלמה. ע"ש

^ג וכן ספר תורה נקרא 'משל', כמ"ש (שמואל א פרק כד פסוק יג) "כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מֶשֶׁל הַקְּדָמוֹנִי וּגְוֹ" ופרש"י (שם). וז"ל משל הקדמוני של עולם, התורה שהיא משלו של הקב"ה. עכ"ל.

^ד ועין באברבנאל (במדבר כא, י), ועין שו"ע או"ח סי' יז. ובנושאי כלים שם.

^ה גמרא (סנהדרין כד.) אמר רבי אושעיא: מאי דכתיב ואקח לי (את) שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים, נועם - אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל, שמנעימין זה לזה בהלכה. חובלים - אלו תלמידי חכמים שבבבל, שמחבלים זה לזה בהלכה.

^ו וז"ל רש"י (שם) ספר מלחמות - ספר תורה, לישנא אחרינא: שנלחם רבה ורב המנוגא, ונתור ככי דהוא טייעא.

המבט הפנימי

מאורעות הזמן מבעל בלבי משכן אבנה

פרשת פינחס תשפ"ד 004

מלחמה - אתחלתא דגאולה (מגילה יז ע"ב)

כבוד השם, דכתיב (במדבר לב, כו) "וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לָהּ אֵלֵי וּג"ו" (שם, כח) "וַיִּפֹּל מִן־הַעַם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ". לזאת נקרא הספר הזה ספר מלחמות ה', עכ"ל. עיי"ש. (ועין ספר שערי תשובה לר"י אבוחצירא, שכתב וז"ל דלפרשת האזינו קרא ספר מלחמות ה', משום שהיא תוכחות ומלחמות ה' עם ישראל, אם לא יקיימו דברי התורה עכ"ל)

ובאמת בכל ה' ספרים כתוב מלחמות ה', בכולם חוץ מספר ויקרא שהוא ספר הקורבנות שמביא שלום. שהיפך המלחמה שלום, והשלום תיקון המלחמה. וכלשון רש"י (קידושין ל: ד"ה את והב בסופה) וז"ל הכי דריש לה ספר מלחמות מלחמה שעל ידי ספר, אהבה יש בסופה. עכ"ל. אהבה ושלום.

ועין זוה"ק (ח"ב נו). שאמרו, וכי ספר מלחמות ה' אן הוא, אלא הכי אתערו חברייא כל מאן דאגח קרבא באורייתא זכי לאסגאה שלמא בסוף מלוי. והרי שנעשה אהבה ושלום.

ובעומק כל המלחמות שורשם בספר, בתורה. ויתר על כן כתב המגלה עמוקות (חקת ד"ה על כן) וז"ל, שהארון הוא תורה שבע"פ, היה מכה אותם וכ"ו, ז"ש על כן יאמר בספר מלחמות ה', ר"ל שאלו המלחמות הכל באו מן 'ספר ה' עכ"ל. ועין אלשיך על אתר. ופרי צדיק, חנוכה אות כה"י וחקת אות טו"פ.

ומלחמה אחרונה כוללת בקרבה את כל המלחמות שהיו בכל ימות עולם, ויכתבו כולם בספר מלחמות ה', ומלחמה אחרונה תחתום את הספר, והחתימה כוללת את הכל!

ונצרך להלחם בה ע"י 'ספר', הינו תורה. ויתר על כן ע"י הארון, אור - נ, שער הנר"ן דקדושה, למעלה ממ"ט הנלחמים זה בזה.^א

^א וז"ל, על כן יאמר כי בספר הוא ספר התורה, נעשית מלחמות ה'. כי הארון עשה מלחמה זו. ע"ש

^ב וז"ל, ועל דרך הדרש נדרש על תורה שבעל פה וזהו מלחמות ה' שעל ידי ספר. ע"ש

^ג וז"ל, וכמו כן בתורה שבעל פה יש ימינא ושמאלא ארבעים ותשע פנים טהור וארבעים ותשע פנים טמא ומזה נעשה המחלוקת ומלחמה שעל ידי ספר. ע"ש

^ד על דרך לשון הגמרא (ברכות דף יב.). "הכל הולך אחר החתום".

^א כדברי הפרי צדיק (חקת אות טו)

המבט הפנימי

שורש המלחמות - משיח - 01 - קורח תשפ"ד

מלחמות ה' - 02 - חוקת תשפ"ד

קול מלחמה - 03 - בלק תשפ"ד

ספר מלחמות ה' - 04 - פינחס תשפ"ד